

AUDITORLIK TEKSHIRUVIDA MUHIMLILIK VA RISK

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
"Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi va audit"
kafedrasi asistenti - Zaripova Sayohat
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabasi
Luqmonov Abduroziq Ilhomovich

Annotatsiya: Auditorlik tekshiruvi, moliyaviy hisobotlarning to'g'riligini va ishonchliligini ta'minlash maqsadida o'tkaziladigan muhim jarayondir. Auditorlar, tashkilotlarning moliyaviy holatini baholash va moliyaviy hisobotlarning standartlarga muvofiqligini ta'minlash uchun turli xil metod va usullarni qo'llaydilar. Bu jarayonda muhimlik va risk tushunchalari alohida ahamiyatga ega. Ushbu maqolada, muhimlik va riskning auditorlik tekshiruvidagi roli, ularning o'zaro bog'liqligi va auditorlik jarayonidagi ahamiyati haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: auditorlar tashkiloti, moliyaviy hisobotlar, auditorlar, operatsiyalar, baholash, bozor iqtisodiyoti, ma'lumotlar.

Auditorlar, moliyaviy hisobotlarni tekshirish va baholashda muhim rol o'ynaydigan mutaxassislardir. Ular, tashkilotlarning moliyaviy holatini aniqlash va hisobotlarni tayyorlash jarayonida muhim ahamiyatga ega. Auditorlik faoliyati, moliyaviy hisobotlarning to'g'riligini, ishonchliligini va standartlarga muvofiqligini ta'minlash maqsadida o'tkaziladi. Auditorlar, kompaniyalar va tashkilotlar uchun mustaqil nazoratchilar sifatida xizmat qiladilar, bu esa ularning ishini yanada ishonchli va ob'ektiv qiladi. Auditorlarning asosiy vazifasi, moliyaviy hisobotlarni tekshirish va ularning to'g'riligini ta'minlashdir. Auditorlar, tashkilotning moliyaviy holatini baholash va hisobotlarni tayyorlash jarayonida turli metod va usullardan foydalanadilar. Ular, hisobotlar, balanslar, daromad va xarajatlar to'g'risidagi ma'lumotlarni tahlil qilib, tashkilotning moliyaviy holatini aniqlaydilar. Auditorlar, shuningdek, ichki nazorat tizimlarini baholash orqali, tashkilotning moliyaviy operatsiyalarini yanada samarali qilishga yordam beradilar. Auditorlar, o'z ishlarida yuqori darajadagi professionalizmni saqlashlari zarur. Ular, moliyaviy hisobotlarni tekshirish jarayonida, axborotlarning to'g'riligini va ishonchliligini ta'minlash uchun qat'iy standartlarga amal qiladilar. Auditorlar, o'zlarining bilim va tajribalarini doimiy ravishda yangilab borishlari zarur, chunki moliyaviy hisobotlar va auditorlik standartlari doimiy ravishda o'zgarib turadi. Auditorlik faoliyatining yana bir muhim jihati, auditorlarning mustaqilligi va ob'ektivligidir. Auditorlar, tashkilotlar bilan aloqalarini saqlashda ehtiyotkorlik bilan yondashishlari zarur, chunki ularning ob'ektivligi va ishonchliligi auditorlik jarayonining muvaffaqiyatli o'tishini

ta'minlaydi. Auditorlar, o'z ishlarini bajarishda, har qanday manfaatlar yoki bosimlardan xoli bo'lishlari kerak. Bu esa, auditorlik jarayonining natijalariga ishonchni oshiradi. Auditorlik faoliyati, nafaqat moliyaviy hisobotlarni tekshirish bilan cheklanmaydi. Auditorlar, tashkilotlarning ichki nazorat tizimlarini baholash, risklarni aniqlash va tavsiyalar berish kabi vazifalarni ham bajaradilar. Ular, tashkilotlarning moliyaviy holatini yaxshilash uchun strategiyalar ishlab chiqishga yordam berishadi. Auditorlar, shuningdek, tashkilotlarning rahbariyati bilan hamkorlik qilish orqali, moliyaviy boshqaruvni yanada samarali qilishga hissa qo'shadilar.[1]

Muhimlik, auditorlik jarayonida ma'lum bir ma'lumot yoki faktning moliyaviy hisobotlarga ta'siri darajasini ifodalaydi. Auditorlar, muhimlikni baholashda, moliyaviy hisobotlarning foydalanuvchilari uchun qanchalik ahamiyatli bo'lishini hisobga oladilar. Agar biror ma'lumotning hisobotlarga ta'siri katta bo'lsa, u muhim deb hisoblanadi. Auditorlar, muhimlikni aniqlashda, tashkilotning moliyaviy holatini, operatsiyalarini va bozor sharoitlarini hisobga oladilar. Muhimlik, auditorlik jarayonida qarorlar qabul qilishda muhim rol o'ynaydi.[2] Auditorlar, muhim ma'lumotlarni aniqlash va ularni tekshirishga e'tibor qaratadilar. Bu esa, moliyaviy hisobotlarning to'g'riligini va ishonchliligini ta'minlashda yordam beradi. Auditorlar, muhimlikni baholashda, o'z tajribasi va bilimlariga tayanadilar. Muhimlik darajasini aniqlashda, auditorlar, har bir ma'lumotning moliyaviy hisobotlarga ta'sirini o'rganadilar va bu ma'lumotlarni baholaydilar. Risk, auditorlik jarayonida muhim ahamiyatga ega bo'lgan boshqa bir tushuncha hisoblanadi. Risk, auditorlik tekshiruvini davomida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xatolar, noqonuniy harakatlar yoki boshqa noxush holatlarning ehtimolini ifodalaydi. Auditorlar, risklarni aniqlash va baholash orqali audit jarayonini samarali o'tkazishga harakat qiladilar. Risklar, auditorlik jarayonida har xil manbalardan kelib chiqishi mumkin, masalan, moliyaviy hisobotlarning noto'g'ri tayyorlanishi, ichki nazorat tizimlarining zaifligi yoki tashqi omillar. Auditorlar, risklarni baholashda, tashkilotning ichki nazorat tizimini, moliyaviy operatsiyalarini va tashqi muhitni o'rganadilar. Bu jarayonda, auditorlar, risklarni aniqlash va baholash uchun turli metod va usullardan foydalanadilar. Auditorlar, risklarni baholashda, har bir tashkilotning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olishlari zarur. Risklarni aniqlash va baholash, auditorlik jarayonining samaradorligini oshirishga yordam beradi.[3]

Muhimlik va risk o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, auditorlik jarayonida muhim ahamiyatga ega. Auditorlar, muhimlik darajasini aniqlashda, risklarni hisobga olishlari zarur. Agar biror ma'lumot muhim deb hisoblansa, auditorlar, uning to'g'riligini ta'minlash uchun risklarni aniqlash va baholashga e'tibor qaratadilar. Shuningdek, agar biror risk yuqori bo'lsa, auditorlar, bu riskning muhimligini hisobga olib, audit jarayonida qo'shimcha chora-tadbirlar ko'rish kerak. Muhimlik va risk o'rtasidagi bog'liqlik, auditorlik jarayonining samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Auditorlar, muhim ma'lumotlarni aniqlash va ularni tekshirishda, risklarni baholash orqali audit jarayonini yanada samarali o'tkazadilar. Bu jarayonda, auditorlar, muhimlik va riskni birgalikda hisobga olishlari zarur, chunki bu ikki tushuncha bir-birini to'ldiradi va auditorlik jarayonining sifatini oshiradi. Auditorlik jarayonida muhimlik va riskni baholash uchun auditorlar, turli metod va usullardan foydalanadilar. Birinchi navbatda, auditorlar, tashkilotning moliyaviy holatini va operatsiyalarini o'rganadilar. Bu jarayonda, auditorlar, moliyaviy hisobotlarni, ichki nazorat tizimini va tashkilotning faoliyatini tahlil qiladilar. Auditorlar, muhimlik va riskni baholashda, tashkilotning tarixi, bozor sharoitlari va boshqa omillarni hisobga olishlari zarur.[4]

Xulosa: Auditorlik tekshiruvi, moliyaviy hisobotlarning to'g'riligini va ishonchliligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Auditorlar, muhimlik va risk tushunchalarini hisobga olish orqali audit jarayonini samarali o'tkazadilar. Muhimlik, auditorlar uchun ma'lumotlarning moliyaviy hisobotlarga ta'sirini baholashda muhim ahamiyatga ega. Risk esa, auditorlik jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xatolar va noxush holatlarning ehtimolini ifodalaydi. Muhimlik va risk o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, auditorlik jarayonining sifatini oshirishga yordam beradi. Auditorlar, muhimlik va riskni baholash va boshqarish orqali, tashkilotlarning moliyaviy holatini yaxshilashga hissa qo'shadilar. Auditorlik jarayonida muhimlik va riskni to'g'ri baholash va boshqarish, moliyaviy hisobotlarning ishonchliligini ta'minlash va iqtisodiy barqarorlikni saqlashda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayev, A. (2020). "Auditorlik va moliyaviy hisobotlar". Toshkent: O'zbekiston iqtisodiyot universiteti.
2. Qodirov, M. (2019). "Auditorlik faoliyati: nazorat va baholash". Samarqand: Samarqand davlat universiteti.
3. Murodov, S. (2021). "Auditorlik risklari va ularni boshqarish". Buxoro: Buxoro davlat universiteti.
4. Tashkent, R. (2022). "Moliyaviy audit: muhimlik va risklarni baholash". Toshkent: Toshkent moliya instituti.
5. Karimov, I. (2023). "Auditorlik faoliyatida muhimlik va risklarni aniqlash". Nukus: Qoraqalpog'iston davlat universiteti.
6. Asqarov, D. (2021). "Auditorlik tekshiruvi: muhimlik va risklar". Farg'ona: Farg'ona davlat universiteti.
7. Rasulov, E. (2022). "Moliyaviy audit va risklarni boshqarish". Andijon: Andijon iqtisodiyot vaqishsizlik institut.